

Запах хліба

Євген Дудар

У мені все нуртувало. У мені все переверталось. Ну, думаю, прийде він зараз. Спущу шкіру, посолою й знову зодягну, і геть. Геть, далі від хлібного цеху, навіть далі від заводу. Справедливо пишуть скаржники: "Трудяща людина має їсти хліб, а не закалець із запеченими капроновими панчохами".

О! З'явився. Стоїть у дверях.

— Що ж це, — кажу, — Леоніде Самійловичу? Що ж це у вас виходить?

Завмер. Навіть не дихає. Хоча б огризнувся. Хоча б слово бовкнув. Знову, сучий син, поборе мене своєю безпорадністю.

— Навіщо ви цех завалили?—веду далі.— Який же з вас начальник?

Мовчить, як у рот води набрав. Тільки плями червоні по лиці блукають. Соромно, значить. Чи не дуже суворий я з ним?

А тут ще й своє давноминуле зринуло в пам'яті, як дурний з конопель. У вухах ніби різонув отой далекий голос директора школи: "Тобі, Зябличок, треба було б поставити заслужені двійки та вигнати зі школи. Але я не хочу брати гріха на душу. Випхаємо тебе якось. А там іди в інші руки..."

Підходьте ближче, Леоніде Самійловичу. Сідайте...

О! Йде як кіт по стерні. Ніби підлога пече його в'яти. Опускається, наче гуска на гніздо з гусенятами. Видать, розуміє свою провину.

— Як ви керували кондитерським цехом, то в тортах люди що знаходили?

Почервонів ще дужче. Проковтнув гіркоту своєю. А з вуст ні пари. Ніби рота йому заклеїли.

— Кісточки птеродактиля знаходили? Тож треба зуміти. Птеродактилі вимерли десятки мільйонів років тому, а ви їхні кісточки у торт запікаєте... Після того з кондитерського цеху тільки солодкі спогади zostалися.

Опустив голову. Нерозторопний він якийсь. Вигнав би. Та шкода. Не хочеться брати гріх на душу.

— На бубликах ви сиділи. І що? Забули, як на килимку з вами стояли за ті бублики? Забули, як нас благословляли: "Закрийте той злощасний цех, бо вже півміста без зубів ходить".

Потер рукою спітнілого лоба. Безпорадно поплямків губами. Візьми та звільни його, то все життя мучитиме совість.

— Ну що ж... Доведеться нам прощатися...

Здригнувся. Майже крізь сльози мовив:

— Так люблю запах хліба...

Аж в мене самого кольнуло серце.

— Прощатися вам доведеться з хлібним цехом. Підете начальником пиріжкового цеху...

Він випростався. Очі прояснилися. Мовчки поплямкав губами. І в мене з душі сповзла крига... Тепер і на виклик керуючого трестом я з'явився з чистою совістю.

— Сідайте, — кивнув мені він.

Сів. Бачу, неспокійний він. Очі з кутка в куток переводить.

— Що ж ви, — мовив глухо, — Степане Васильовичу, завод завалили?

Я затиснув колінами долоні. Вступив донизу погляд.

— Це вже який за рахунком, третій? І лише за два роки. Ні, це треба вміти.

Я мовчки проковтнув гіркий клубок. Втягнув голову в плечі.

— Ну що ж, доведеться нам прощатись...

Він обірвав фразу. Мені чомусь згадався запах хліба. Я аж тепер відчув, як люблю запах свіжого хліба. Ковтнув слину. І підвів очі на керуючого. Наші погляди зустрілися. В його очах світилися сльози.

— Добре, — сказав, — підете на четвертий...

Я не встиг мовити й слова. Задзвонив телефон.

Джерело: Євген Дудар. Профілактика совісті. Київ, "Дніпро", 1981.